

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ธมฺมคุณ — คุณของพระธรรม”

คำว่า **ธมฺมคุณ** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง เป็นคำสองคำรวมกัน คือคำว่า **ธมฺม** (สิ่งที่มีจริง ซึ่งเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) กับคำว่า **คุณ** (ประโยชน์, คุณค่า) แปลรวมกันได้ว่า คุณของพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง, พระธรรมทำให้ผู้ฟัง ผู้ศึกษาได้รับประโยชน์ ตามกำลังปัญญาของแต่ละคน ดังตัวอย่างของบุคคลผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรม คือ ท่านพระอุบาลีเถระ (*พระอรหันต์ผู้เลิศในด้านทรงพระวินัย*) ซึ่งท่านได้กล่าวว่า

“ชายผู้กล้าหาญ ถูกยาเบื่อ เขาจะแสวงหายาขนานศักดิ์สิทธิ์ ที่จะแก้ยาเบื่อ รักษาชีวิตไว้ เมื่อแสวงหา ก็จะพบยาขนานศักดิ์สิทธิ์ที่แก้ยาเบื่อได้ ครั้นดื่มยานั้นแล้วก็จะสบาย เพราะรอดพ้นไปจากพิษยาเบื่อฉนั้นใด ข้าแต่พระมหาวิระ ข้าพระองค์ก็ฉนั้นเหมือนกัน เป็นเหมือนนรชนผู้ถูกยาเบื่อ ถูกอวิชชาบีบคั้นแล้ว ต้องแสวงหายาขนานศักดิ์สิทธิ์ คือ พระสัทธรรม เมื่อแสวงหายาขนานศักดิ์สิทธิ์ คือ พระธรรม ก็ได้พบคำสั่งสอนของพระศากยมุณี **คำสั่งสอนนั้นล้ำเลิศกว่าโอสถทุกอย่าง บรรเทาทุกข์ (คือกิเลส) ทั้งหมดได้** ครั้นดื่มธรรมโอสถที่ถอนพิษทุกข์อย่างได้แล้ว ข้าพระองค์ก็สัมผัสพระนิพพาน ที่ไม่แก่ ไม่ตาย มีภาวะเยือกเย็น”

(ข้อความบางตอนจาก... ปรมัตถทีปนี อรรถกถาขุททกนิกาย เถรคาถา อุบาลีเถรคาถา)

การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ก็เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่มีจริงว่าเป็นเพียงสภาพธรรมที่เกิดขึ้นตามเหตุปัจจัยแล้วดับไป ไม่มีเรา ไม่มีเขา ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน มีแต่สภาพธรรม คือ **จิต** (สภาพธรรมที่เป็นใหญ่เป็นประธานในการรู้แจ้งอารมณ์) **เจตสิก** (สภาพธรรมที่เกิดร่วมกับจิต) และ **รูป** (สภาพธรรมที่ไม่รู้อะไร) เท่านั้น ทั้งหมดนั้นเป็นธรรม เป็นสิ่งที่มีจริง ควรรู้ควรเห็นตามความเป็นจริงด้วยปัญญา ไม่จำกัดว่าจะเป็นเมื่อใด แต่จะรู้ได้ก็ต้องอาศัยการฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง พระปัญญาคูณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณของพระองค์ ที่ทรงเรียกให้พุทธบริษัทมาดูความจริงอันเป็นสิ่งที่ควรรู้ ควรเห็น

เพราะไม่รู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง จึงหลงยึดถือสภาพธรรมว่าเป็นเรา เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน กิเลสทั้งหลาย มีความไม่รู้และตัณหาเป็นต้น เป็นเหตุทำให้เกิดทุกข์มากมายในสังสารวัฏฏ์ หนทางที่จะขัดเกลาละคลายความไม่รู้ ตลอดจนถึงกิเลสประการอื่น ๆ ก็คือ การศึกษาพระธรรม ซึ่งจะต้องสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ ตั้งแต่ในขั้นการฟัง จนกว่าจะรู้ จนกว่าจะประจักษ์แจ้งตามความเป็นจริง

บุคคลผู้ที่อบรมเจริญปัญญา เมื่อมีความเข้าใจมากขึ้น ย่อมจะเห็นโทษของอกุศล ทำให้อกุศลลดน้อยลงตามกำลังของปัญญาที่ค่อย ๆ เจริญขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความประพฤติดังงาม ก็ย่อมคล้อยไปตามความเข้าใจพระธรรมอย่างแท้จริง พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงมีแต่คุณประโยชน์อย่างเดียว การเข้าใจพระธรรม ไม่ได้เสียหายอะไรเลยแม้แต่หน่อย เมื่อศึกษาพระธรรมแล้ว มีแต่ได้สะสมปัญญา ได้เข้าใจความจริง การเข้าใจพระธรรมจึงเป็นความดีที่ประเสริฐ เมื่อมีความเข้าใจพระธรรมมากขึ้นในชีวิตประจำวัน จึงทำให้มีการงดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดีแล้วน้อมประพฤติในสิ่งที่ดีงามที่เป็นกุศล กาย วาจา และใจ เป็นไปในทางที่ดียิ่งขึ้น แต่ละบุคคลสามารถเห็นคุณค่าของพระธรรม สามารถรู้ได้ด้วยตัวเองว่าหลังจากที่ได้ศึกษาพระธรรมแล้วเกิดประโยชน์มากมายแค่ไหน ซึ่งต้องเป็นปัญญาของผู้ที่นั้นเท่านั้นที่จะรู้ตามความเป็นจริงได้.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]